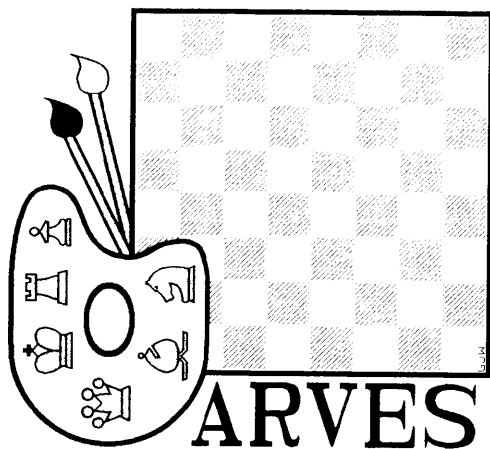

EBUR

Orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor Schaakeindspelstudie

Kwarttaalschrift, 7e jaargang, nummer 4, december 1995

Redactioneel

door Harold van der Heijden

Dit is me wel de maand van de boeren! De afgelopen week versperden ze vrijwel dagelijks het traject dat ik zal moet afleggen naar de drukker. Dus naar het tijdstip dat de *z*e *EBUR* in uw brievenbus valt, kan ik op het moment dat ik dit type alleen maar gissen. Een boertje op a2 van het schaakbord kan over het algemeen niet zoveel schade aanrichten, maar een heleboel boeren op de A2 zijn behoorlijk lastig. Als ze nou eens een excelsior-actie uitvoerden (A3 - A4 etc.), dan kon ik ook weer eens een beetje doorgassen.

Hans Buijs en Rolf Hendriks hebben de huidige situatie uitstekend ingeschat. Hun bijdrage heeft de nu prikkelende titel **Stap voor Stap** en is gebaseerd op hun verhaal tijdens de voorlaatste ARVES-bijeenkomst. In *EBUR* 8/1 zal dit een vervolg krijgen met **Drie in één**, dus gezien hun profetische gaven is het niet onwaarschijnlijk dat de carpool-strook dan weer in ere zal zijn hersteld.

Denkt u ook aan het tijdig betalen van de contributie voor het nieuwe ARVES-jaar? Dit keer is dat een fluitje van 'n cent middels de accept-giro die op verzoek van onze penningmeester, de heer Jaap de Boer (jawel!), dit nummer vergezeld.

Ook de opnieuw opgelaaide commotie rondom het fameuze tractor-probleem is bepaald thematisch te noemen! De polemiek in *Schaaknieuws* leek uitgewoed. Maar de agrariër is weer gesignaleerd in Eindhoven. Een uitgebreid overzicht van feiten, bewegingen en beschuldigingen kunt u in dit nummer aantreffen.

Dat boeren harde werkers zijn, zal niemand ontkennen. Daarbij hoort natuurlijk dagelijks een stevige maal. Aan **Nouvelle Cuisine** heeft de raschte boer dan ook een broertje dood. Geef hem maar boerenkool met worst! Gelukkig hebben we een sma-

kelijke bijdrage uit Duitsland: **Classic Cooking** van EG-meester-kok Jürgen Fleck.

Dit keer moeten we Harm Benak's (Un)solved mysteries helaas missen. Harm, wiens voornaam een stevige Hollandse boerenzoen ook niet zou misstaan, kreeg slechts anderhalve reactie op zijn vorige verhaal. Uiterst curieus! De UM van Réti is zover ik weet nog niet eerder gepubliceerd. Ik zelf vond de stelling in een kaartenbak met studies van Alexander Rueb. Op het kaartje staat het diagram, en de tekst: 'R. Réti: wit aan zet, remise' en 'door Mr. Oskam op 9 juli 1921 gezonden aan Mr. A Rueb'.

De bekende schaakpublicist G.C.A. Oskam was tussen 1929 en 1932 voorzitter van de KNSB, als opvolger van Alexander Rueb (tussen 1923-1928). Het is bekend dat Réti in de beginjaren twintig regelmatig in Amsterdam speelde en verbleef. Oskam was in die periode weliswaar voorzitter van de 'Nieuwe Rotterdamse Schaakvereniging', maar het lijkt mij niet onwaarschijnlijk dat hij Réti bij gelegenheid in het Amsterdamse ontmoette, en zodoende de stelling te zien kreeg. Ik zelf kan overigens niet veel (boeren)-kaas maken van de oplossing: bijv. **1.Kd6 Kb5 2.d4?!** **Lxd4 3.Kd5** (Réti-manoeuvre?) **3...Le3 4.Ke4Le5** wint (5 Kd5 a4-+), of **2.Kd5 a4 3.d4 Kxa6 4.Ke4 Ka5 5.h5 Le3 6.d5 Lf4**, of **6.d5 Lh2! 7.h6 Lf4-+**.

Wel schreef Harm Benak een verslag van de leuke ARVES-bijeenkomst van 11 november. Voor de illustraties 'tekent' Wouter Mees. Overigens moet ik opnieuw een artikel van Benak over de beste teletekst-studies en -kraken doorschuiven naar het volgende nummer. Sorry Harm. Er is behoorlijk wat stront aan de knikker in de kritiek van Alain Pallier

op het meest recente *FIDE-Album*. Het is mijns inziens niet persoonlijk bedoeld maar eerder een stuk om de discussie over ethiek en FIDE-Codex en wat dies meer zij, aan te zwingelen. Laten we hopen dat het minder emotie oproept dan het 'mestbeleid' van onze regering.

Voor verzamelaars van eindspelstudie-boeken en -tijdschriften heb ik nog de volgende tips:

1) Prima fotokopieën van oudere nummers van *EG* kan men kopen bij Schachzentrale Carissa Kurt Rattmann, Postfach 80 08 45, 21008 Hamburg (Bergedorf), Duitsland. Prijzen en beschikbare nummers zijn mij niet bekend.

2) Vanwege een verhuizing heeft ons oudste ARVES-lid Mr. P. ten Cate (93) zijn gigantische verzameling studie/probleem-boeken (ruim 1200 titels) de verkoop in gedaan. Daaronder zeer moeilijk verkrijgbare werken. Denksportboekhandel L'Esprit heeft een speciale schaakCATElogus uitgegeven (december 1995). L'Esprit, Postbus 172, 5240 AD Rosmalen, tel. 073-5216607.

Naast desnoodes handgeschreven epistels of diskettes (s.v.p. naast een bestand in het format van uw favoriete tekstverwerker altijd ook ASCII-bestand bijvoegen!) per 'snail-mail', is er een nieuwe mogelijkheid bijgekomen. In spanning verwacht ik uw mailtje via de elektronisch boeren-vrije snelweg: E-mail (haroldh@pi.net).

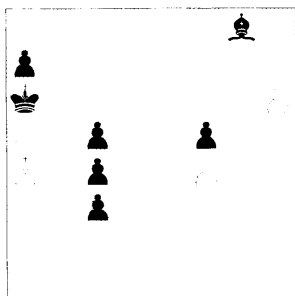
Tenslotte wens ik u allen prettige feestdagen en een goed 1996!

De uiterste inleverdatum voor uw bijdragen voor EBUR 1996/1 is 1 maart 1996.

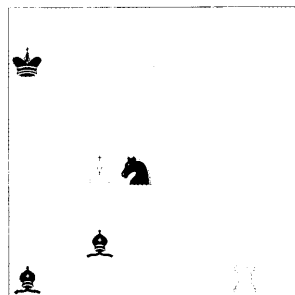
Verslag van de ARVES-bijeenkomst van 11-11-1995

door Harm Benak

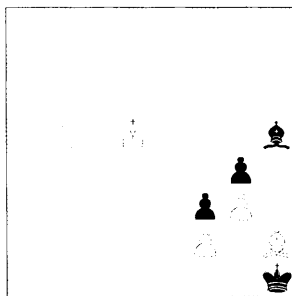
Deze bijeenkomst begon met een oploswedstrijd. De opdracht was om in anderhalf uur de volgende drie studies op te lossen:

1) winst

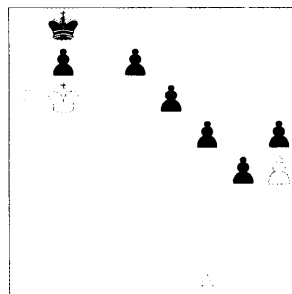

2) remise

3) winst

Al snel bleek dat wij een superoplosser in ons midden hadden die zo snel klaar was, dat de scheidsrechter hem maar de volgende extra opgave had, zodat hij tenminste iets te doen had:

4) winst

Na een uur vruchteloos gepiekerd te hebben, gaf Harold (want hij was het, en nee, hij had niet even stiekem in zijn database ge-

spiekt!) aan dat hij hier niet uit kwam. Toen bleek pas dat de scheidsrechter de loper niet op f1, maar op d1 had neergezet. En aangezien de eerste loperzet Lb5 was, werd het toen natuurlijk wel erg moeilijk. Natuurlijk was Harold de winnaar, hij had (op een schoonheidsfoutje na) alle studies correct. Op de tweede plaats eindigde de voorzitter van de Probleembond, Koen Vermiszen. Zijn ervaring bij het oplossen van problemen zal hierbij ongetwijfeld een rol hebben gespeeld. Derde werd Gijs van Breukelen, die een van de weinige mensen was die geen enkele opgave perfect oploste. Dat hij toch zo hoog eindigde kwam doordat hij van alle opgave heel veel goede zijvarianten opschreef.

En dan nu de oplossingen:

1) C. de Feijter, Tijdschrift 1936

1.h7! (1.e7? Lf7; 1.d6? Lxe6) 1...Lxh7 2.d6 Lg8 3.e7! (3.d7 Lxe6 4.d8D Ld7+ 5.Dxd7 pat) 3...Lf7 4.d7 Le6! 5.e8L! (5.d8D? Ld7+ 6.Dxd7 pat; 5.e8D Lxd7+ 6.Dxd7 pat) 5...Ld5! 6.d8P! en wint, of 3...Le6 4.e8L! Ld5 5.Lb5+ Kb7 6.a6+ Kb6 7.d7 Kc7 8.Ka5 Lxf3 9.La4 Ld5 10.d8D+ Kxd8 11.Kb5 en wint.

Deze opgave werd door bijna iedereen gevonden.

2) E. Somov-Nasimovitch *Magyar Sakkvilág 1928*

(na 4e zet van zwart) **5.Tg2 Pa5+**! (5...Ld1 6.Tg1) **6.Kb5 Pc6!**! **7.Tg1! Ld4 8.Tc1 Le3 9.Txc2 Pd4+ 10.Kc4 Pxc2 11.Kd3** remise. Ook aardig is 7...Pd4+ 8.Kc4 Pb3 met de bevestiging!

Deze opgave werd alleen maar door Harold opgelost.

3) A.P. Kasantjev L. Staroverov M. Liburkin, 5.hm *Shakhmaty v SSSR* 1933

1.b6 Le8 2.Kc5 Lg6 3.Kd4! Le8 4.b7 Lb5 5.b8T! Lf1 6.Tb1 Kg2 7.Ke3 en wint. [HvdH: de volgende dual is bekend: 2.b7! Lb5 3.b8T Lf1 4.Tb1 Kg2 5.Ke4 Kxf2 6.Kf4 Kg2 7.Ke3 Lc4 8.Tg1+ Kxh2 9.Kf2 en mat over de h-lijn].

Sommige mensen kenden deze studie al; hier valt helaas niets aan te doen (of je moet splinter-nieuwe studies nemen, maar dat heeft ook zo zijn bezwaren).

4) V. Lomov, 3e prijs *Shakhmaty v SSSR 1934*

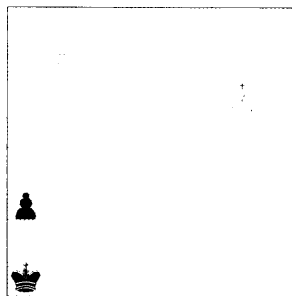
1.a7+ Ka8 2.Lb5! g3 3.Lf1! e5! 4.Lh3 e4! 5.Lg2! d6! 6.Lf1! d5 7.Lh3 d4 8.Lxf5 g2 9.Lc8 g1D 10.Lxb7 mat.

Een echte puzzel (ook met de looper op f1)!

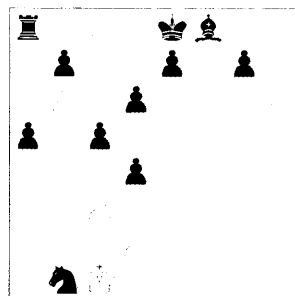
Na de pauze moesten er studies gemaakt worden, met als thema "uitstel van promotie". De 15 mensen werden in groepjes van 3 à 4 opgesplitst, met in ieder groepje tenminste één ervaren componist. Na twee uur hard werken presenteerden de groepen het resultaat aan elkaar. De studies waren niet echt briljant (maar dat was ook niet het doel van deze bijeenkomst). De aanwezigen waren het erover eens dat de aardigste studie van het groepje De Boer, van Oosterhout, Van de Gevel en Mees, was. Zie elders in dit nummer ('Stripverhaal', diagram 11).

Al met al was dit een zeer geslaagde dag, die beslist herhaling verdient.

Tot slot een tweetal studies waarin het thema treffend wordt uitgebeeld:

5) wint

6) wint

5) M. Verburg, *The Pawn Alphabet 6*, p.213 (aangepaste stelling)

1.Kf5! a2 2.Ke4! Kb2 3.b8D+ wint, en niet 1.b8D? a2 remise.

6) W. Mees, *Tijdschrift* 1959

1.h7 Pa3 (anders 2.Kxb1 en 3.h8D) **2.d3 Pc4! 3.dxc4 d3!** (nu is een vesting ontstaan) **4.Kd2 O-O-O** (anders 5.h8D) **5.Kxd3** (niet 5.h8D? remise!) **5...Kb8** (na 5...d5 zou 6.h8D winnen) **6.Ke4 Kc8 7.Kd5 Kb8 8.h8P!** (niet eerder, omdat zwart zich met ...d5 zou bevrijden) **9-14.Pf7xa5** (motiveert de Paard-promotie, een Dame zou a5 niet kunnen bereiken) **15.Pa5-b2 19.a5 20.Pa4 21.a6** en wint (na 0-0-0 kan de zwarte toren a8 niet meer bereiken).

Some remarks about *FIDE Album* 1986-88

by Alain Pallier

Each new *FIDE Album* is generally welcomed by study fans with some polite indifference: the latest Album should meet a greater enthusiasm. For the first time studies are presented with a full solution, followed by themes in French and German (the explanation being that the new editors are Denis Blondel, France and Bernd Ellinghoven, Germany; note that the sources are given in french only). The selection that contains 145 studies calls for comments...

First, one had to notice that the judges were particularly generous: the 145 figure (18.17% of the 798 entries, 13.13% of the all-genre compositions selected in the *Album*) was reached without having recourse to the paragraph on page 2 of the PCCC *FIDE Album* selection sub-committee guideline document: "If less than 12% of the entries in a section are selected.... the limit is changed so that all problems with 7.5 points or more go into the *Album*". All the selected studies were awarded 8 points at least, the magic and perfect score of 12 points being reached by one study (D95 by Anufriev/Gusev, *Shakhmaty v SSSR* 1986 1st Prize). In the previous (1983-85) *FIDE Album*, there were only 98 studies (10.88% of the entries, 8.88% of the all-genre compositions selected in the *Album*). In the next one (1989-91) the final selection has 128 studies

(17.13% of the 747 entries) but no less than 30 studies received only 7.5 points.

Statistics also show the prominence of the (former) Eastern Countries: 80 studies by Soviet composers (55.17%) are not a surprise, 21 (14.48%) by Romanian composers (Dobrescu, Nestorescu and the newcomer Micu) are also logical (in the 1983/85 *Album*, their percentage was 53.57% and 15.30%, respectively), but the presence of Poland at third place (19 studies among which 13 by Rusinek and 5 by Lewandowski) was less expected. Israel, with 10 studies if N.Elkies - 4 studies - is counted among Israeli composers remains a well-represented country, ahead of Czechoslovakia, with only 5 studies. The other countries are the United States (3 by Benko), The Netherlands (2 by van Reek), Sweden (2), Hungary (1), Belgium (1) and Germany (1). Individual best scorer is D.Gurgenidze with 14 (1 joint) works selected, ahead of Rusinek (13, 1 joint), Sochniev (9 studies), Dobrescu (9, 1 with Nestorescu), Nestorescu and Pervakov (both 8 studies, 3 joint compositions).

As in every *FIDE Album* selection, problems arise. The first final (!) selection had 152 studies with some aberrations such as a study by B.Buyannemekh, 3/4 prize Bondarenko JT 1986, demolished in *EG*'s pages (*EG* 87#6381) or such as the famous

study of the year for 1986, by Maksimovskikh and Dolgov, *EG* 92#6858 also shown to be incorrect in *EG* pages (*EG* 102.2 p.940/1). Do the judges actually read *EG*? There was also a study published in a magazine of november 1985, another one dating from 1953....

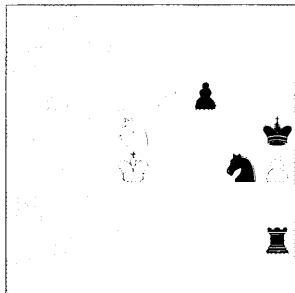
Even in the **second** final selection, there are several incorrect studies. Three demolitions were recently found by the supersolver Jürgen Fleck and appeared in this **Spotlight** column in *EG*: D.Gurgenidze, Gori 1988 1st Prize (D88 in the *Album* or #9433 in *EG* 113, demolition p.592 in *EG* 116), J.Rusinek, Lewandowski MT 1987 1st Prize (D144 in the *Album* or #7523 in *EG* 98, demolition p.591 in *EG* 116) and J.Rusinek, 2nd Prize *Schakend Nederland* 1986 (D136 in the *Album*, demolition p.677 in *EG* 118).

Two other cooks were found by the greek analyst and composer K.Frangoulis:

1) N.M icu

Schakend Nederland
1988 1st Prize

EG 98#7589

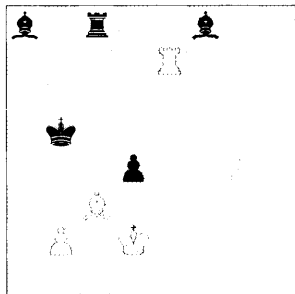

1) win?

Intended solution: **1.Sf4+ Kh6**
2.e7 Rb2 3.Se6 Se5 4.Kc3 Rb8
5.Sd8 Rc8+ 6.Kb3 Rb8+ 7.Ka4
Ra8+ 8.Kb5 Rb8+ 9.Ka6 Sc4
10.Ka7 +-, Kyriakos Frangoulis
 found **3...Rb8!** and after **4.Sd8**
Rb4+! **5.Kd5** Black draws thanks
 to **5...f5!**

2) J.Rusinek

Shahmatna Misl 1988

2) draw?

(the study was awarded 1st HM:
 this is not on the *Album*, this in-
 formation comes from V.Alai-
 kov, problem/study editor of
Shahmatna Misl).

Intended solution: after **1.Re5+**
Kc4 2.b3+! **Kxb3 3.Bxd4**

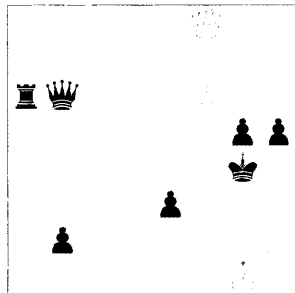
Rd8 4.Re3+! Rusinek gives two
 variations: the richest is A)
4...Kb4, but the most interesting
 is, in fact in B): **4...Ka4 5.Kd3!**
Be5 6.Kc4 Bxd4 7.Rd3 Bb6 or
Bf6 instead of **8...Be4 8.Rd2**
 given by the author!

I was also very surprised by the
 presence of four studies, by the
 same author - incidentally sec-
 tion director of this *Album* - that
 I knew as studies dating from the
 seventies... These four (D80,
 D94, D127 and D143) come
 from the same source (*Problem-
 ista* 1988) according to the
Album. BUT, in Rusinek's col-
 lection (*Sto Kompozycji Szach-
 howych* 1991), the four same
 studies appear with their original
 source! D80 is #6, *Szachy* 1971,
 1st prize equal with the mention:
 "poprawka A.Iwanowa [correc-
 tion by A.Ivanov] 1988", D94 is
 #12, *Schakend Nederland* 1973,
 4th prize, a **version** this time,
 D127 is #36, *Schakend Neder-
 land* 1978 and D143 is #20,
Szachy 1975, 1st prize, again a
 version. In his collection, Rusi-
 nek gives no explanation about
 the reasons that led him to amend
 the original positions.

As we see, only one out of the
 four is given as a correction jus-
 tifying its presence in the *Album*.
 What was wrong with the famous
 1971 brilliancy very often re-
 printed, dutch readers maybe re-
 member T.Krabbé's article "Un-
 guarded Guards" in *NIC Maga-
 zine* 6/1986.

3) J.Rusinek

Szachy 1971 1st Prize
 equal

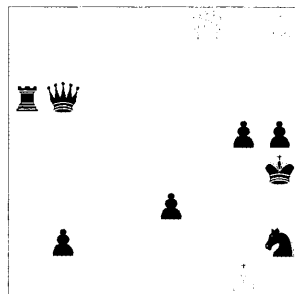

3) win

1.h3+ Kh4 2.Be5! e2+ 3.Kh2
Qg1+! **4.Kxg1 Ra1+ 5.Kh2**
Rh1+ 6.Kxh1 e1Q+ 7.Qf1!!
Qxf1+ 8.Kh2 Qf2 9.d8Q Qg1+!
10.Kxg1 b1Q+ 11.Qd1!!
Qxd1+ 12.Kh2.

4) V.Ivanov & J.Rusinek

1988, correction

4) win

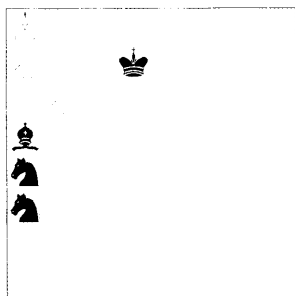
1.Be5! e2 2.Kxh2 with the rest of
 solution identical.

In 1994, the change only concerns the place of one of the black knights: originally, the Sa4 was on e4.

5) J. Rusinek

Schakend Nederland
1973 4th Prize

version in *Problemista*
1988

5) draw

1.b7 Sb6+ 2.Kb8

A) 2...Sb5 3.a8B! Sd4 4.Ka7 Sc6+ 5.Ka6 Sc4 6.b8Q Sxb8+ 7.Kb5 =

B) 2...Bd2 3.a8S! Sd5 4.Sb6+ Sxb6 5.Ka7 Sc8+ 6.Ka8 Sb6+ 7.Ka7 =

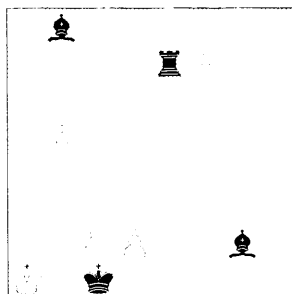
It seems that there is an improvement with Sa4 since a positional draw is added after 1...Sb5 2.b8Q Sc7+ 3.Qxc7+ Bxc7 4.Kb7 Sc5+ - that move was not possible with

bSc4 - 5.Ka8 Ba5 6.Kb8 Bc7+ 7.Ka8. But there is no reason for calling it a version, is it enough for considering that it is a 1988 study deserving a place in the 1986-88 *Album*? In my opinion, the answer is clear: No, otherwise the principle of the triennial *FIDE Album* is nullified.

6) J. Rusinek

Schakend Nederland
1978

version in *Problemista*
1988

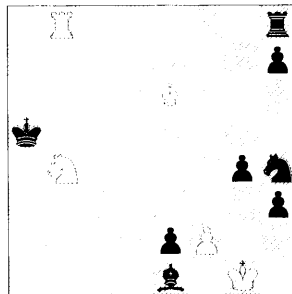
6) draw

1.c7! Bxc7 2.f8Q Be5+ 3.d4! Bxd4+ 4.Ka2 Bd5+ 5.Ka3 Bc5+ 6.Sb4! Ra7+ 7.Ba4! Bxf8 stalemate. The original version had the black Bishop on h3 instead of g2. The reason for this is unclear.

7) J. Rusinek

Szachy 1975 1st Prize

version in *Problemista*
1988

7) draw

1.Sc6+ Ka4 2.Bxg4 Rg8!
3.Rxg8 Bxf2+! 4.Kxf2 e1Q+!
5.Kxe1 h2 6.Bd1+ Kb5 7.Ba4+!
A) 7...Kb6 8.Rb8+ Kc5 9.Rb5+ Kd6 10.Rd5+ Kc7 11.Rd7+ Kb6 12.Rb7+ Kc5 13.Rb5+ =.
B) 7...Kc5 8.Rg5+ Kb6 9.Rb5+ Kc7 10.Rb7+! Kd6 11.Rd7+! Kc5 12.Rd5+! Kb6 13.Rb5+ =.
D143 just adds one pawn (bpg4: it is captured on move 2) to the original study: for which reason?

Let us hope that J. Rusinek himself will accept to answer these questions. A well known composer should avoid any risk of misunderstanding of his intentions.

STAP VOOR STAP

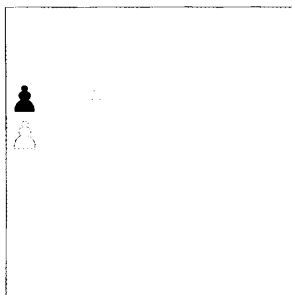
Mijn eerste Clarke-tabel.

door Hans Buijs en Rolf Hendriks

Er waren eens twee fotografen. De een, zijn naam was Jan, maakte schitterende foto's. Iedereen roemde de prachtige belichting, de geraffineerde dieptewerking en de originele uitsnede. De foto's van de ander, hij heette overigens Piet, waren eigenlijk even mooi. Maar in tegenstelling tot Jan interesseerde hij zich ook voor de scheikundige achtergrond van zijn kunst. Hoe is het mogelijk, dat lichtstralen scheikundige veranderingen teweeg kunnen brengen op het lichtgevoelige materiaal van een filmrolletje? Nu kun je je afvragen, wat Piet daarmee opschoot. Zijn foto's waren er immers niet meer of minder mooi om. Toch herkennen wij in Piet wel iets van onszelf: hij is nieuwsgierig en wil gewoon weten hoe het werkt. Anders dan Piet, en gelukkig maar voor de lezers van EBUR, zijn wij minder geïnteresseerd in scheikunde dan in schaken. We genieten van de schoonheid van een studie, maar proberen ook te achterhalen, hoe het werkt. En de konklusies leiden weer tot nieuwe studies, hopelijk ook van anderen.

Weten om het weten is ons doel, toegespitst op toegevoegde velden in het schaakspel. Afgezien van de intellectuele bevrediging heeft deze bezigheid ook enig praktisch nut: het vinden van optimale zetten en het ident-

ificeren van zedwang wordt erdoor vereenvoudigd. Althans, als we de Clarke-tabel gebruiken als hulpmiddel. Van alle methodes om toegevoegde velden in kaart te brengen is deze veruit de beste: de tabel laat zien, welke velden aan elkaar zijn toegevoegd, of wit al dan niet wint, wat de optimale zetten zijn, en of er zedwangposities voorkomen. Wie op ontdekkingsreis wil door het geheimzinnige land der toegevoegde velden, kan dus niet zonder. Vandaar ons zendingswerk op de voorlaatste ARVES-bijeenkomst. Omdat niet alle leden daarbij aanwezig waren, en om degenen die er wel waren gelegenheid te geven het nog eens rustig over te doen, volgt hier een beschrijving van deze methode. Als uitgangspunt nemen we de stelling van Fahrni-Alapin:

Allereerst kijken we, waar de witte koning (WK) moet bindendringen om te winnen. Als de

WK erin slaagt op b6 of d7 te komen, is zwart (Z) in elk geval verloren, wie ook aan zet is. Als de WK op c5 staat, kan Z de inval nog verhinderen, door de zwarte koning (ZK) op c7 te zetten. Als wit (W) de koning op d6 zet, moet de ZK op d8 gaan staan om onmiddellijk verlies te voorkomen (c8 voldoet niet wegens het doorschuiven van de witte pion naar c7). De twee combinaties WKc5/ZKc7 en WKd6/ZKd8 nemen we als basis, en we nemen aan dat W op de velden d6 c5 d5 c4 d4 en Z op de velden c7 b8 c8 d8 speelt. Deze beperking maakt het invullen van de tabel eenvoudiger, zonder iets wezenlijks aan de uitkomst af te doen. We bepalen nu van elk veld de afstand tot respectievelijk d6.d8 (linker getal in fig. 1) en c5.c7 (rechter getal in fig. 1):

	21	11	01
		10	
Zpi		Wpi	01
		10	11
		21	22

Fig. 1

Vervolgens maken we een tabel, met van links naar rechts de velden voor de ZK, van boven naar beneden de velden voor de WK. Fig. 2 toont de tabel, alvast voorzien van streepjes bij de il-

legale combinatie d6:c7 en ..0 bij c4:c7 en d4:c7. Die nul wil zeggen, dat W niet wint als Z aan zet is, in dit geval doordat Z de witte trots, pion c6, gewoon slaat.

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6				--
c5				
d5				
c4				..0
d4				..0

Fig. 2

Nu zetten we 1.. op elk kruispunt waarvoor geldt, dat tenminste één van de afstandsgetallen (zie fig. 1) voor W kleiner is dan voor Z. Dat betekent, dat W aan zet ongestoord naar b6 of d7 kan wandelen, doordat de ZK te ver is om tegenstand te bieden. Zie fig. 3 voor het resultaat:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	1..	1..		--
c5	1..	1..	1..	
d5	1..			
c4				..0
d4				..0

Fig. 3

We kennen nu een aantal combinaties waarin W aan zet wint. Als Z een zet doet waarvan een dergelijke positie het resultaat is, weten we dus ook dat dat een verliezende zet is. We onderzoeken nu alle kruispunten voor Z. Bij d6:b8 is alleen de verliezende zet ZKc8 mogelijk. We zetten daarom de 1.. van d6:c8 als ..1 op d6:b8. Bij d6:c8 heeft Z de keus tussen de verliezende zet ZKb8 en de vooralsnog niet verliezende zet ZKd8. Als Z vanuit een bepaalde positie tenminste één zet kan doen die (voor-

zover we weten) niet verliest, wordt er voor Z niets ingevuld. Bij d6:d8 heeft Z alleen de verliezende zet ZKc8. Vandaar ..1 op d6:d8. Het resultaat van het volledige onderzoek kan worden afgelezen uit fig. 4:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	1..	..1	--
c5	1..	1..	1..	..1
d5	1..			
c4				..0
d4				..0

Fig. 4

Als W nu een zet kan doen waarvan het resultaat een verloren positie voor Z (aan zet) is, verdient hij daarvoor een 2.. (voorzover er niet al 1.. staat). We gaan de drie verloren posities na. Bij d6:b8 staat 11, dus Z aan zet verliest. De WK kan d6 bereiken vanaf c5 en d5. Maar bij c5:b8 en d5:b8 staat al 1.., dus daar gebeurt niets. Bij d6:d8 staat ..1; bij c5:d8 staat 1.., dus daar blijft alles zoals het was; bij d5:d8 staat nog niets, dus daar wordt 2.. ingevuld. Evenzo verschijnt er 2.. op d5:c7, c4:c7 en d4:c7. W bereikt immers door WKc5 een positie waarin Z aan zet verliest. Zo krijgen we fig. 5:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	1..	..1	--
c5	1..	1..	1..	..1
d5	1..		2..	2..
c4				20
d4				20

Fig. 5

We kijken weer in de rijen waarin 2.. is verschenen, om na te gaan of er posities zijn waarin Z aan zet moet verliezen. Bij d5:b8 redt Z zich nog door ZKc8. Maar

d5:c8 leidt tot d5:b8 (1..), d5:d8 (2..) of d5:c7 (2..). Het beste dat Z kan doen is de strijd wat langer rekken, daarom ..2 op d5:c8. Zoals fig. 6 laat zien is dit het enige nieuwe gegeven:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	1..	..1	--
c5	1..	1..	1..	..1
d5	1..	..2	2..	2..
c4				20
d4				20

Fig. 6

We zoeken nu in de kolom van c8 naar posities, voorzover nog niet voor W gemarkeerd, waarin W kan winnen door WKd5 te spelen. Die posities krijgen de aanduiding 3.., zoals te zien in fig. 7:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	1..	..1	--
c5	1..	1..	1..	..1
d5	1..	..2	2..	2..
c4		3..		20
d4		3..		20

Fig. 7

Met deze nieuwe gegevens kunnen we de rijen van c4 en d4 onderzoeken op nieuwe verloren posities voor Z. Zo verschijnt op c4:b8 de aanduiding ..3, want Z heeft alleen ZKc8, waarvan we inmiddels weten dat W aan zet wint (3..). Zie fig. 8:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	1..	..1	--
c5	1..	1..	1..	..1
d5	1..	..2	2..	2..
c4	..3	3..	..3	20
d4	..3	3..	..3	20

Fig. 8

Vervolgens onderzoeken we de kolommen van b8 en d8 op nieuwe winstposities voor W. Bij c4:b8 staat nog niets voor W, maar hij heeft de winnende zet WKd4 (d4:b8, ..3). Er komt dus een 4.. bij op c4:b8. Het volledige resultaat van deze stap is te zien in fig. 9:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	1..	..1	--
c5	1..	1..	1..	..1
d5	1..	..2	2..	2..
c4	43	3..	43	20
d4	43	3..	43	20

Fig. 9

Als we dan de rijen van c4 en d4 nagaan, kunnen we vaststellen dat c4:c8 en d4:d8 voor Z aan zet verloren zijn, en dus moeten worden voorzien van ..4: dat is immers het hoogst bereikbare winstgetal voor W. Maar beide posities zijn voor W aan zet bereikbaar vanaf d5:c8. Daar moet de rhalve 5.. komen, want ..4 leidt tot 5.., zoals aangegeven in fig. 10:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	1..	..1	--
c5	1..	1..	1..	..1
d5	1..	52	2..	2..
c4	43	34	43	20
d4	43	34	43	20

Fig. 10

Op de inmiddels bekende wijze kunnen we vervolgens ..5, 6.. en

..6 vinden. Dan is de tabel compleet, zoals in fig. 11:

W\Z	b8	c8	d8	c7
d6	11	16	61	--
c5	16	16	16	61
d5	15	52	25	25
c4	43	34	43	20
d4	43	34	43	20

Fig. 11

Mochten er bij het invullen plaatsen open blijven zonder dat er nieuwe gegevens bijkomen, dan kan daar 0.. (W aan zet wint niet) en/of ..0 (Z aan zet verliest niet) worden ingevuld. Als nu, afgezien van de nullen, het linker getal groter is dan het rechter, hebben we te maken met relatieve zetdwang (W wint sneller als Z aan zet is). Extreme voorbeelden in fig. 10 zijn d6:d8 en c5:c7. Ter demonstratie geven we een variant vanuit c5:c7. Het getal uit de tabel staat tussen ronde haken, tussen vierkante haken staan alle alternatieve zetten.

1. Kd5 (25) [Kc4 (20), Kd4 (20)] **Kc8 (52)** [Kb8 (11), Kd8 (16)] **2. Kc4 (34)** [Kd6 (16), Kc5 (16), Kd4 (34); de laatste zet is dus even goed als de tekstzet] **Kd8 (43)** [Kc7 (20), Kb8 (43); de laatste zet is dus even goed als de tekstzet] **3. Kd4 (43)** [Kc5 (16), Kd5 (25), Kd4 (43); de laatste zet wederom even goed] **Kc8 (34)** [Kc7 (20)] **4. Kd5 (52)** [Kc5 (16), Kd4 (34)] **Kc7 (25)** [Kb8 (15), Kd8 (25); de laatste zet is

even goed als de tekstzet] **5. Kc5 (61)** [Kc4 (20), Kd4 (20)] en Z heeft verloren, want hij kan niet meer verhinderen dat W met 6 Kb6 zijn doel bereikt.

In de tabel van fig. 11 ontbreken posities waarvan het eerste getal een nul is. Dat betekent, dat Z niet beschikt over toegevoegde velden die hem remise garanderen. Hij kan alleen proberen het W zo lastig mogelijk te maken. Ons boek, *Spiegelen Springen Schuiven Draaien. Een bijdrage tot de theorie der toegevoegde velden*, bevat een ruim aanbod aan tabellen ter vergelijking, met en zonder remisekansen voor Z. Overigens kijken we, zoals altijd, reikhalzend uit naar reacties van lezers.

J. Buijs

Bakenvergseweg 2-A

6814 MJ Arnhem

R. Hendriks

Koewei 25

6843 ZL Arnhem

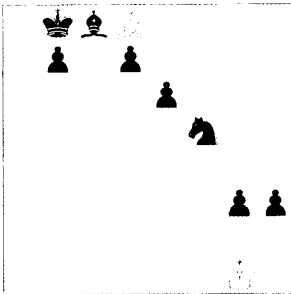
Classic Cooking

by Jürgen Fleck

If you are looking at studies with a critical eye you will now and then make unexpected discoveries, even in the work of the classics. Here is a little collection:

V. Korolkov

2nd Prize, *Shakhmatny Listok* 1930

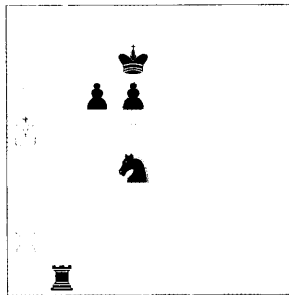
1) White to play draws

The intended solution is **1.Bc7+ Kxc7 2.a7 h2+ 3.Kh1 Sd6** and now **4.a8S+ Kd8 5.c7+ Ke7 6.b6**, when Black cannot release the stalemate. Curiously this version of the study is thought to be unsound: **1.axb7 dxc6 2.bxc6 Bxb7 3.cxb7 h2+ 4.Kh1 Sd6 (4...Kxb7 5.Bc7 positional draw) 5.Bc7+ Kxc7 6.b8Q+ Kxb8 stalemate**, and therefore the first move is usually omitted, however after **1.axb7** Black wins by **1...Bxb7 2.cxd7 Bc8**, eg. **3.dxc8Q+ Kxc8 4.Bf6 h2+ 5.Kh1 Sd6 6.Be5 Se4**.

The real fault is **4.b6+** (instead of **4.a8S+**) when White succeeds in giving up all mobile pawns: **4...Kxb6 5.cxd7 (or 5.cxb7) 5...Bxd7 (5...Se4 6.d8Q+ is even dangerous for Black) 6.a8Q Se4 7.Qxb7+ Kxb7 stalemate**, or **4...Kd8 5.c7+ Ke7 6.a8Q Se4 7.Qa3+ Ke8 8.Qe7+ Kxe7 stalemate**. This cook is rather obvious, but the attractive promotion to a knight **4.a8S+** seems to have blinded everyone. Perhaps owing to this defect the following cleverly constructed but little known study which shows the same idea (stalemate by self-immuration of a promoted knight) in most economic form will receive the attention it deserves:

M. Matous

Commendation, *Revista Romana de Sah* 1987

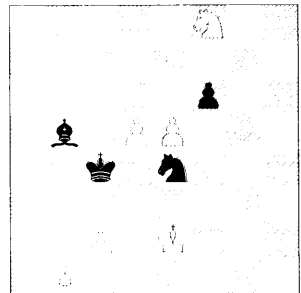

1a) White to play draws

1.a7 Rb7! 2.Ka6 (2.a8Q Sb3+ 3.Ka4 Sc5+ and mate next move) 2...Kc7! 3.a8S+! (3.a8Q Rb6+ 4.Ka5 Sb3+ and mate) 3...Kb8 4.dxc6 Ra7+ (4...Sxc6 5.Rd2 draw) 5.Kb6 Rxa2 6.c7+ Kc8 stalemate.

M. Liburkin

2nd Prize, Leningrad vs. Moscow 1933

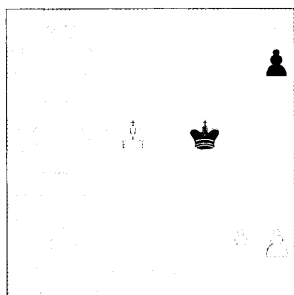
2) White to play wins

The intended solution is **1.Ba2+ Kd4+ 2.c4 Bxc4+** (or **2...Sc3+ 3.Kd2 Bxc4 4.Bxc4 fxe5 5.Bd3 Sxd5 6.Se6 mate**) **3.Bxc4 fxe5 4.Bb3** and now **4...Sc3+ 5.Kf2 Sxd5 6.Se6+ Ke4 7.Bc2 mate**, but Michael Pfannkuche refutes this by **4...Kc3!** with the following lines:
- **5.Ba2 Sd6 (threatening 6...Kb2) 6.Bb1 Kd4 7.Ba2 Kc3 draw**

- 5.Ke3 Sf6 6.Ba2 Kb2 7.Bc4 (7.d6 Kxa2 8.Sh7 Sd7 9.Ke4 Kb3 10.Kd5 e4) 7...Kc3 draw
- 5.Ba4 Kd4 6.Bc6 Sc3+ draw.
Oddly enough the line 4...Kc3 5.Ba4 Kd4 6.Bc6 was already given by Chéron in his notes to this study, but now he managed to overlook 6...Sc3+ with an immediate draw.

F. Dedrle

1st-2nd Prize, *La Stratégie* 1936

3) White to play wins

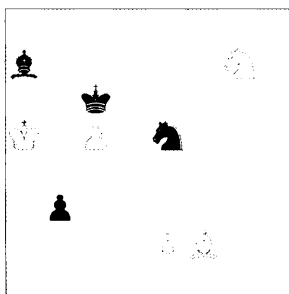
This is from the legendary thematic tourney "king and two pawns vs. king and pawn", where 10 of the 12 honoured studies were composed by Grigoriev. As the solution of this study is rather self-explanatory we will not delve deeply into the position. Suffice it to say that in order to penetrate with his king White must choose the tempo moves of his pawns most carefully. This is how the solution *should* run: **1.Kd6! Kf6 2.Kd7 Kf7 3.h3! h6** (3...Kf8 4.Ke6 Ke8 5.Kf6 Kf8 6.Kg5 Kg7 - an important type of position which is only won for White if at least one of his pawns is on it's original square - 7.h4! wins) **4.g3! Kf6** (4...h5 5.h4)

5.Ke8! Kf5 6.Kf7 Ke4 7.Kg6 and wins. Unfortunately the inversion 2.h3 h6 (2...Kf5 3.Ke7) 3.Kd7 is possible, too.

It seems that Dedrle wanted to by-pass this dual and therefore chose a different main line, but this made matters only worse. The intended solution is 1.Kd6 h6 2.h3 Kf6 3.Kd7 Kf7 and we have transposed to the lines above, but 1...h6 is a very bad move not only for general reasons (both sides should avoid premature pawn moves), but also because it completely ignores White's threat 2.Ke7 with a simple win: 2...h5 3.Kf7 h4 4.h3.

S. Birnov

3rd Prize, *Tchigorin-Memorial* 1938

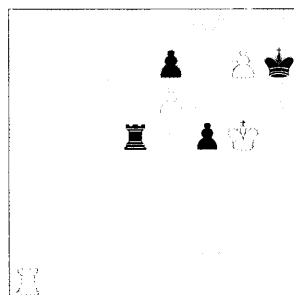
4) White to play wins

A study with lively piece play in the true style of Birnov: **1.Bd4 b2! 2.Bxb2 Sg6!** and the intended solution runs 3.Bh5! Sf4! 4.Be8+! Kxc5 5.Ka6 Bb8 6.Kb7 Bd6 7.Ba3+ Kd5 8.Bc6+ Ke5 9.Bb2 mate, but unfortunately **3.Ba3 Bxc5** (3...Se5 4.Se6) **4.Bf3+ Kd6 5.Se8+ Ke7 6.Bxc5+ Kxe8 7.Bh5 Kf7 8.Bd4** also wins.

Cooking one of Kasparian's studies is something very rare. First of all some preliminary analysis:

J. Fleck

Original

5a) White to play wins

1.g8Q+! (1.Ra7 f4+ 2.Kxf4 Kxg7 draw) **1...Kxg8 2.Kh6! Rd8 3.Rg1+ Kh8** (3...Kf8 4.Kh7 and mate) **4.Rg7**, with the following lines:

- **4...Re8 5.Rf7 Kg8 6.Rxf5** (6.Kg6 f4 7.Rxf4 Ra8 8.Rf7 Ra1 draw) **6...Ra8 7.Rg5+!** (7.Rf7 Ra1 8.Rxe7 Kf8 draw) **7...Kh8** (7...Kf8 8.Kh7 and mate) **8.Rg7 Ra1** (8...Re8 9.Rh7+ Kg8 10.Rf7 Ra8 11.Rg7+! Kh8 12.Rxe7 Kg8 13.Rg7+! wins, 8...Ra7 9.Kg6) **9.Rxe7 Rh1+ 10.Kg6! Rg1+ 11.Kf7! Rf1+ 12.Ke8! Re1** (12...Kg8 13.Ra7 Rb1 14.Ra2! Rb8+ 15.Kd7 wins) **13.Kf8! Re2 14.Re8! Kh7 15.Ke7**.
- **4...f4 5.Rxe7 f3** (5...Rf8 transposes to 4...Rf8) **6.Rd7! Ra8** (6...Re8 7.e7 Kg8 8.Kg6 wins, 6...Rf8 7.e7 Rf6+ 8.Kg5 Re6 transposes) **7.e7 Ra6+ 8.Kg5 Re6 9.Kf5!** (9.Rd8+ Kg7 10.e8Q Rxe8 11.Rxe8 f2 only

draws) **9...Rxe7** (9...Re1 10.Kg6 Rg1+ 11.Kf7 Rg7+ 12.Kf6 wins) **10.Rxe7 f2** **11.Kg6 f1Q** **12.Re8+** and mate.

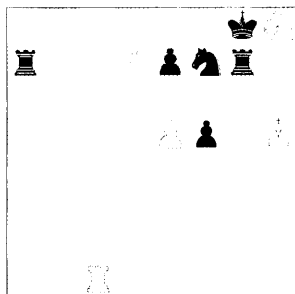
- **4...Rf8** **5.Rxe7 f4** (5...Rf6+ 6.Kg5 Rf8 7.Kg6) **6.Rh7+ Kg8** **7.Rg7+ Kh8** **8.e7 Re8** (8...Ra8 9.Rf7 Kg8 10.Kg6 is similar) **9.Rf7 Kg8** **10.Kg6 f3** **11.Kf6 f2** (11...Ra8 simplifies matters: 12.Rg7+ Kh8 13.Rg3 f2 14.Rf3 Kg8 15.Rxf2 Ra6+ 16.Kg5 Ra5+ 17.Kg6 wins) **12.Ke6 Ra8** **13.Rxf2 Ra6+** **14.Kd5 Ra8** **15.Kc6 Kg7** **16.Ra2!** **Rb8** **17.Kc7** and wins.

- **4...Rd1** **5.Rxe7 Rh1+** **6.Kg6 Rg1+** **7.Kf6** and wins, while **7.Kxf5** only draws. This line shows that the position after **4.Rg7** would be drawn without the **bPf5**.

Now we are ready for Kasparyan.

G. Kasparyan

4th Hon. Men.,
Turkenskaya Iskra 1940

5) White to play wins

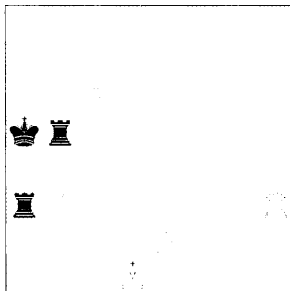
The intended solution is **1.Kc8+** **Sd8!** **2.Rxd8+** **Kh7** **3.Sf7!** **Rxf7** **4.Re8!** **Rxd7** **5.e6** and White wins, but also **1.Sxf7** **Rxd7** **2.e6**

Rh7+ (**2...Rd2** **3.Rc8+** **Kh7** **4.Rh8** mate, **2...Rxf7** **3.exd7**) **3.Sh6+** **Rxb6+** (**3...Kg7** **4.Rg1+**) **4.Kxb6** **Rd8** **5.Rg1+** and we have transposed to 5a.

A. Herbstmann

V. Korolkov

2nd Prize, Sverdllovsk FKIS Tourney 1946

6) White to play draws

The intended solution is: **1.e7 Ra1+** **2.Kc2 Rc5+** **3.Kb2 Rac1** **4.b4+!** **Kxb4** (now we have reached A. Herbstmann, 3rd-4th Prize, *Magyar Sakkvilag* 1935) **5.Rb3+** **Ka5** **6.Ra3+** **Kb6!** **7.c8S+!** and now **7.... Rxc8** **8.Rb3+** **Ka5** **9.Ra3+** **Kb4** **10.Rb3+** **Kc4** **11.Rd3!** **Kb4** **12.Rb3+** with a Kozlovsky draw. In *Shakhmaty v SSSR* viii 1955 the Russian grandmaster Igor Bondarevsky published an article "Oprovergnytye Etyudi" in which he demolished a handful of classics. He suggested **7...Kc7!** with the following lines (we only give an abbreviated version of his very detailed analysis): **8.Se7** **R1c2+!** **9.Kb3** (**9.Kb1** **Rxe2**) **9...R5c3+!** **10.Kb4** **Rc4+!** **11.Kb5** (**11.Kb3** **R2c3+** **12.Kb2** **Rxa3** **13.Kxa3**

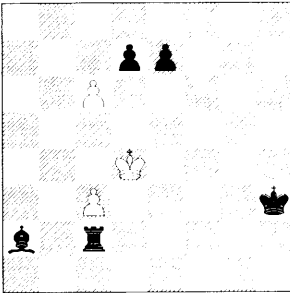
Kd6 wins) **11...Rc5+** **12.Kb4** **Kd6!** **13.Ra7** (**13.Re3** **R2c4+** **14.Kb3** **Rg4**, or **13.Sg6** **R2c4+** **14.Kb3** **Rc3+** **15.Kb2** **Rxa3** **16.Kxa3** **Rc4**) **13...Rc1** **14.Kb3** **Rb5+** **15.Ka2** **Rc2+** **16.Ka3** **Rc3+** **17.Ka2** (**17.Ka4** **Re5** **18.Kb4** **Rc7**) **17...Re5** **18.Kb2** **Rg3** **19.Sc8+** **Kc6** **20.Re7** **Rb5+** **21.Kc2** **Rb8** **22.Sa7+** **Kb6** and wins.

Later Korolkov found a flaw in this analysis: **20.Se7+** **Kb6** **21.Sc8+** **Kb5** **22.e4** and there is no win apparent (*Izbrannye Etyudi* 1958). Surprisingly it was widely accepted that this objection restored the soundness of the study (most books even fail to mention **7...Kc7**) although White is obviously walking on the edge of a precipice all the time. There are several possible improvements for Black on the analysis above, but this one is particularly convincing: **13...Rb2+!** **14.Ka3** **Rxe2** **15.Sg6** (**15.Sg8** **Re6**) **15...Rg5** with a decisive attack:

- **16.Ra6+** **Kc7** (threatening **17...Rg3+** and mate in a few moves) **17.Kb4** (**17.Rf6** **Rg3+** **18.Kb4** **Re4+** **19.Kb5** **Rg5+** **20.Ka6** **Ra4** mate; **17.Sf4** **Rg3+** **18.Kb4** **Re4+**) **17...Rh2!** (threatening both **18...Rg4+** and **18...Rh6**) **18.Rf6** **Rg4+** **19.Kb5** **Rh5+** **20.Ka6** **Ra4** mate.
- **16.Kb4** **Rg4+** **17.Kc3** (**17.Kb5** **Rb2+**) **17...Re3+** **18.Kd2** **Rh3** **19.Ke1** **Rg2** **20.Kf1** **Rb2** **21.Kg1** **Rc3!** **22.Rf7** **Rg3+**.
- **16.Sh8** **Re3+** **17.Kb4** **Rg4+** **18.Kb5** **Rb3+**.
- **16.Sf4** **Rg3+** **17.Kb4** **Re4+**.

A. Herbstmann

Izbrannye Shakhmatnye Etyudi 1964

7) White to play draws

The intended solution of this attractive little study is **1.c7 Rd2+ 2.Ke3 Re2+! 3.Kd4!** (3.Kd3 Bc4+! 4.Kxc4 Re6! 5.c8Q Rc6+ 6.Qxc6 dxc6 wins) **3...Re4+! 4.Kxe4 Be6! 5.Ke5 Bg4 6.c8S!** draw, but the line 3.Kd3 also leads to a draw after 7.Kc5 e5 8.c4.

The study can be corrected by moving the black king to g4. Please note the line 3...e5+ 4.Kc5 d6+ 5.Kxd6 Rd2+ 6.Ke7 Rd7+! 7.Kxd7 Kf5 and Black wins, but better is 4.Kd3!, when after 4...d5 5.c8Q+ the pawn promotes with check (this explains the choice of

the square g4 for the black king), while 4...e4+ 5.Kxe2 Bc4+ 6.Ke3 Ba6 7.Kxe4 followed by Ke4-e5-d6 and c3-c4-c5-c6 draws.

Let us now pay our tribute to computer-generated databases, which have led to some revaluations in the domain of endgame theory. The most important discovery was that two bishops win against a knight. This caused many victims among well known studies, eg.:

V. Neistadt, 1st Prize, *Shakhmaty* 1929 (2nd half-year), dual 2.Bc5 Kg6 3.Kxg8.

S. Birnov & M. Liburkin, 2nd-3rd Prize, *64* 1935, dual 8.Sxd4 G. Kasparyan, 2nd Prize, *Trud* 1950, no solution, 3.... Bxb6 4.Sxe7 Bxe3+.

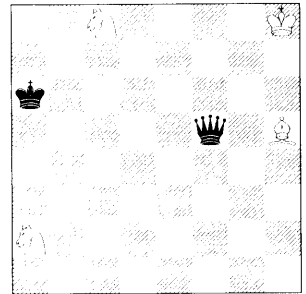
F. Richter, 1st Prize, *Tijdschrift v.d. KNSB* 1953, no solution, 4.... Rg5+.

G. Kasparyan, 1st Prize, *New Statesman* 1962-63, no solution, 7.... Qxb2+.

These "cooks" are easy to detect as they depend solely on the material balance. A different case is the ending queen vs. 2 knights, where in most cases it is indispensable to consult a database. This is a hitherto unknown victim (HvdH: this cook was in my DB).

G. Nadareishvili

3rd Prize, Thèmes-64 1958

8) White to play draws

In this wonderful and unique study White, contrary to all expectations, succeeds in uniting his scattered minor pieces: **1.Sb4+ Ka5 2.Sc6+ Ka4 3.Sb6+ Ka3 4.Sc4+ Ka2**, when the intended solution is 5.Bf3! Qxf3 (5.... Qf8+ 6.Kh7 Qf7+ 7.Kh6 Qxc4 8.Bd5!) 6.Sb4+ Ka1 7.Sc2+ Ka2 8.Sb4+ draw, but unfortunately **5.S4e5! Qxh5+ 6.Kg7 Qf5 7.Sg6** also draws. White simply builds a standard fortress: 7.... Kb2 8.Sce7 Qe6 9.Sg8.

Ponziani Memorial 200 years Study Tourney

I. Italia Scacchistica organizes a memorial study tourney to celebrate the 200th anniversary of Domenico Ponziani's death (july 15th 1976). Judge: Alain Pallier (France), Tournament Director: Enrico Paoli (Italy).

There are two sections

I) In the first phase of a win study, white wins material, leaving black with pawns only. In a second phase, white pieces have to struggle against one or several advanced black pawns.

II) In a win study, white wins despite a black desperado action by a queen or a rook.

Both themes can be reversed, the stipulation becoming: white to play and draw.

The award will consist of 3 Prizes, 3 Honourable Mentions, and 3 "Lodi". The prizes will be gifts by sponsors, books or subscriptions to the magazine. Entries (maximum 2 per composer for each session) should be sent (with the indication Ponziani Memorial Tourney) before July 15th 1996 to:

I. Italia Scacchistica, via Lamarmora 40, 20122 Milan, Italy

Each composer will receive the issue including his study or studies and a copy of the award.

Stripverhaal

door **Wouter Mees**

De beloofde ontboezemingen over systematische ideeën komen nog niet aan bod. Want de hijeenkomst van 11 november j.l. heeft vers boord op de plank gebracht, en daar kunnen componisten-in-spe misschien hun voordeel mee doen.

Elders in dit nummer zal wel verteld worden hoe de aanwezigen zich groepsgewijs aan het componeren zetten. Een interessant experiment, zeker voor herhaling vatbaar. Dit relaas blijft beperkt tot de belevenissen van het groepje waar ik zelf toe behoorde (De Boer, van Oosterhout, van den Gevel en bovengetekende). En wel in de vorm van een reeks diagrammen van de stellingen die tijdens de séance op hte bord verschenen, waar nodig gecompleteerd en geretoucheerd, en spaarzaam toegelicht.

Er was een thema opgegeven: "Uitstel van promotie"; en daar kun je alle kanten mee op. Een idee, dat is de eerste stap tot componeren. Daarom is het nog de vraag of Jaap van den Herik gelijk heeft als hij (in het oktobernummer van *Schakend Nederland*) stelt. Computers hebben geen ideeën, en ook geen wil tot componeren.

Goed dan, "uitstel van promotie". Welk motief zou wit (of zwart) kunnen hebben om een pion niet direct te laten promoveren?

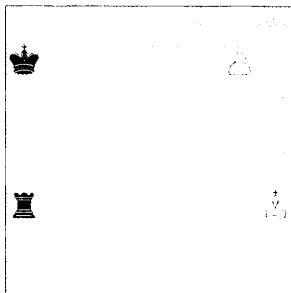

diagram 1

Diagram 1. We waren het ergauw over eens dat "uitstel" vrijwillig zou moeten zijn, en daar is, met de wK in schaak, geen sprake van. Wit wint door 1.Kg(h)2, en volgens de bekende K-mars langs de f-lijn naar f7. Vooral niet 1.Kg(h)4?

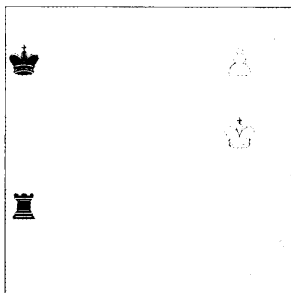

diagram 2

Diagram 2. Wel is er in dit geval sprake van uitstel. Althans voor wat betreft de eerste zet: 1.Kf4!

(1...Ta4+ 2.Kf5 Ta5+ 3.Kf6 Ta6+ 4.Kf7).

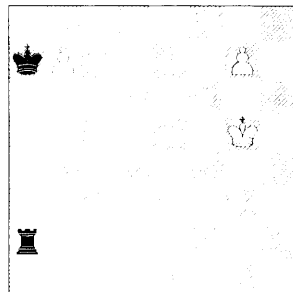

diagram 3

Diagram 3. Even verder exploreren. Hier redt de wK het niet tegen de zT. Maar door 1.b8D+ (Kxb8) wordt de zK naar de achterste lijn gelokt, zodat 2.g8D+ met zetwinst kan geschieden. Niet bepaald subtiel!

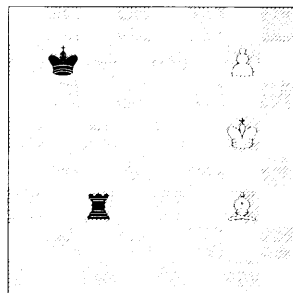

diagram 4

Diagram 4. Eén van de doelstellingen is natuurlijk, het uitstel tot

meer dan één zet uit te breiden. Zonder bijplaatsing van materiaal lijkt dat niet te gaan. Wit mag 1...Tc8 niet toestaan en probeert 1.Lc7 (Txc7/Kxc7 2.g8D/Kf4. Maar na 1...Tc1! is er geen winst: 2.Kh4? Kxc7 3.g8D Th1+ en 4...Tg1+. Merk op dat ook 1.Ld6 (Tc8 2.Lf8 Tc1!) ontoereikend is.

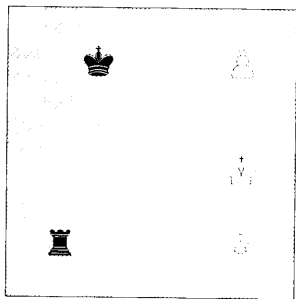

diagram 5

Diagram 5. We moeten dus gaan schuiven. De zT krijgt minder ruimte aan de onderzijde; bovendien moet de zK verhuizen, om de wK een veilig toevluchtsoord op f7 te verschaffen: 1.Lb7 Tb1 2.Kg3 Tb3+ 3.Kf4, op naar f7!

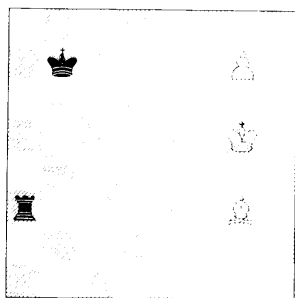

diagram 6

Diagram 6. Nog een achteraf opgekomen mogelijkheid: 1.Lb8! Kxb8 2.g8D+; mooier dan nr.3;

en: 1...Ta1. 2.Kg4 Ta4+ etc., resp. 2...Tg1+ 3.Lg3. Waar hebben wij dat eerder gezien?

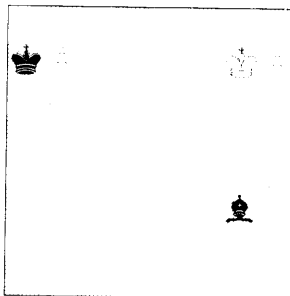

diagram 7

Diagram 7. Wij hadden echter onze zinnen gezet op no.3 met ander materiaal. Nu bood vervanging van zT door zL weinig perspectief. Deze stelling is dan ook achteraf in elkaar gezet, eigenlijk alléén om te demonstrenen dat de volgorde 1.Kf6 en daarna pas 2.b8D+ en 3.h8D+ ondubbelzinnig kan worden vastgelegd. Want daar schort het aan bij:

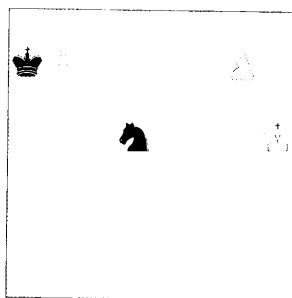

diagram 8

Diagram 8. Hier gaat n.l. zowel 1.b8D+ als 1.Kg6 Pe7 2.Kf7 Pf5 3.b8D+.

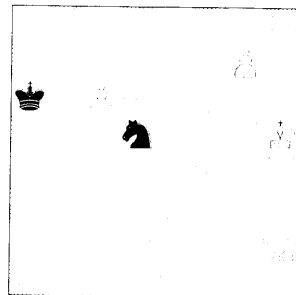

diagram 9

Diagram 9. Een onbeholpen poging om "daar wat aan te doen" maakt de zaak nog erger. Niet alleen gaat nu zowel 1.c7 (Kb7 2.c8D of 2.Kg6), als 1.Kg6 Pe7+ 2.Kf7 Pf5 3.c7; maar bovendien komt er nu een kanjer van een dual: (3.c7) Ph6+ 4.Kg6 enz., of 4.Ke6(7) Kb7 5.Kd7; een vleugje "Réti" dus. Dat trok ons wel aan, al leek de uitwerking nog maar niks; maar dan moesten we wel die andere mogelijkheden uit de weg ruimen.

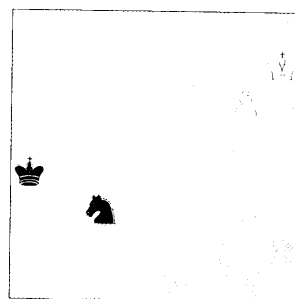

diagram 10

Diagram 10. Verplaatsing van de wK naar h7 bracht als verrassing dat die c-pion gemist kan worden. Na 1.g7 Pd5 wint wit met 2.Kg8! (dreigt 3.Kf7) 2...Pe7+ 3.Kf8!, of 2...Pf6+ 3.Kf7 (Pg4

4.Kg6). Waar hadden we dat eerder gezien?? Van later zorg!

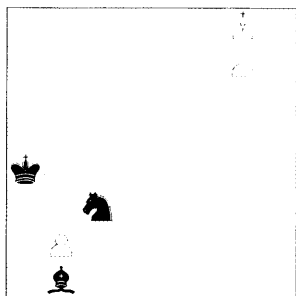

diagram 11

Diagram 11. Een eenvoudige inleiding: 1. b3+ (tegen La2) 1.. Kb4 2. Kh8 Lh7 3. Kxh7 Pd5 4. Kg8 enz. En dat was mij betreft het slotaccoord.

Opmerkingen:

a) Een stripverhaal wordt meestal gepresenteerd in de vorm van een feuilleton. "Wordt vervolgd", dus. Daar zouden de andere teams van 11 november voor kunnen zorgen.

b) En dan zal - net als bij de andere teams - wel blijken dat er vele mogelijkheden zijn, maar dat er voordien dan ook veel, zeer veel, door anderen bedacht is. Zo

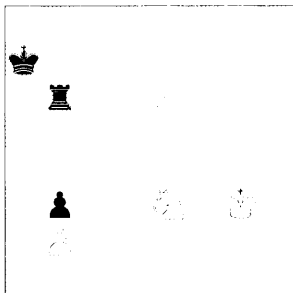
heb ik bij diagram 5 een studie van Mattison, bij diagram 9 een studie van Benkö, en bij diagram 11 een paar artikelen van Harold van der Heijden in *EBUR* gevonden (1993, nrs. 3 & 4: "Anti-anticipatie"). Materiaal genoeg voor een overzichtsartikel.

c) Niets nieuws onder de zon dus. Maar beginnende componisten moeten zich daardoor niet laten ontmoedigen. Integendeel, zij zijn op de goede weg, "...omdat de ontwikkelingsgang van de speler parallel loopt met die van het schaakspel zelf" (Dr. Max Euwe, *Practische Schaaklessen*, Inleiding deel IV).

Niet correct en toch correct?

door Ignace Vandecasteele

In nr. 115 van *EG* staat volgend miniatuurtje van Yuri Roslov onder nr. 9773:

1) Wit aan zet wint

De auteursoplossing verloopt als volgt: 1.e7 Tg6+ 2.Kf3 Te6 3.Pf5 Ka8 4.Kf4 Kb8 5.Pd4 Te1 6.Pc6+ Kc7 7.Pe5 en wint.

Maar David Blundell kraakte de studie met

2...Tf6+! 3.Ke4 Te6+, of 3.Ke2 Te6 (penning). Of 3.Pf5? Txf5+ 4.Ke4 Tf1 en zwart wint. Indien 3.Kg4 Te6 4.Pf5 Kb8 5.Pd4 Te1 6.Kg5 Kc7 7.Kf6 Kd7 8.Pf5 Te2 remise.

De auteur uit St. Petersburg beweert dat in zijn oplossing de zet 2.Kf4 fout is: na 2.Kf4? Te6 3.Pf5 Ka8 is er zetsdwang met bv. 4.Kg4(5) 5.Pd4 Te1 of 4.Kf3 Te5 5.Kg4 Te1(2) met remise.

De studie lijkt dus niet correct. Maar is dat wel zo? Ik meen van

niet, want mijn oplossing luidt: 1.e7 Tg6+ (1...Te6 2.Pf5 Kb8 3.Pd4 Te1 4.Kf2 Te4 5.Kf3 Te1 6.Pe2) 2.Kf4! Toch! Met 2...Te6 3.Pf5 Ka8 4.Kg5! Kb8 (4...Kb7 5.e8D Txe8 6.Pd6+) 5.Pd4 Te1 (5...Te3 6.Kf4! Txe7 7.Pc6+) en nu 6.Kf6! Kc7 7.Pf3 (dreigt 8.Pe5) 7...Txe7 8.Kxe7 en wint.

Een merkwaardig geval: De auteursoplossing 2.Kf3? (Roslov) is niet correct (Blundell), en zijn weerlegging van 2.Kf4 óók niet (Vandecasteele). Maar in weerwil van de beide vergissingen van de auteur is dit, overigens fraaie, miniatuurtje tóch correct.

Saavedra VIII

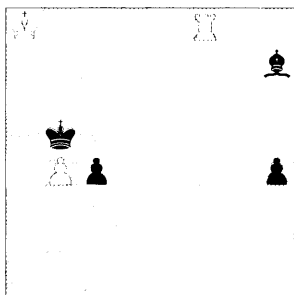
door Harold van der Heijden

Aandachtig het credo "Wie zoekt zal vinden" weerlegde ik eigenhandig mijn vermoeden (zie "Saavedra VII" in *EBUR* 7/3) dat er geen aandacht zou zijn besteed aan het eeuw-jubileum van Saavedra's vondst.

In het russische compositieblad *Shakmatnaja Kompozitsija* (1995/9) verscheen van de hand van V. Razumenko uit St. Petersburg een bloemlezing van Saavedra-achtige studies. Het overzicht van 'echte' Saavedra-bewerkingen was daarin verre van volledig (maar waarschijnlijk ook niet als zodanig bedoeld), maar een paar buitengewoon aardige zijsprongetjes zijn zeker de moeite waard om onder uw aandacht te brengen.

1) V. Razumenko

1e prijs *Vecherni Leningrad* 1973

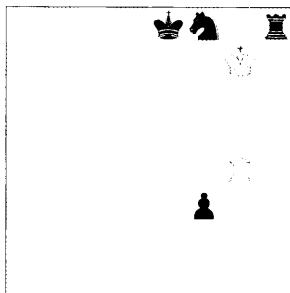
1) remise

1. Th8! Le4+ 2. Ka7 c3 3. Txb4 (3. Th5+? Ka4!) 3...c2 4. Th5+ Kxb4 5. Kb6 c1d 6. Tb5+ Ka4

7. Ta5+ eeuwig schaak. Aardig hoor. Maar wat heeft dit nou met Saavedra te maken? Dat wordt duidelijk als wit op de andere manier de zwarte h-pion niet lijf gaat: 1. Tf4? c3 2. Txb4 c2 3. Th5+ Kxb4 4. Th4+ Kb3 5. Th3+ Ld3! 6. Txd3+ Kb4 7. Td4+ Kb5 8. Td5+ Kb6 9. Td6+ Kc7 10. Td5 c1T! 11. Ta5 Kb6. Een zwarte Saavedra dus!

2) E. Pogosjants

Omskaja Pravda 1980

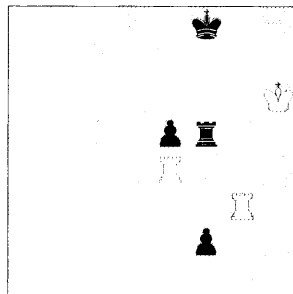
2) remise

1. Te4+ Pe6+ 2. Txe6+ Kd7 3. Tf6 Th3 4. Kg6 Ke7 5. Tf4 Ke6 6. Kg5 Ke5 7. Tf5+ Ke4 8. Kg4 Th4+ 9. Kxh4 Kxf5 10. Kg3 Ke4 11. Kf2 Kf4 12. Kf1 remise.

Veel meer voor de hand liggend is natuurlijk het materialistische 1. Kxh8? f2 Oei, nu faalt 2. Tf4? op 2...Pg6+. Dus analoog aan de hoofdvariant 2. Te4+ Pe6 3. Txe6+ Kf7 maar nu kan opeens de toren niet meer naar f6, dus 4. Te5 f1T! 5. Th5 Kg6 en zwart wint.

3) J. Hoch

1e prijs *Thèmes-64* 1972

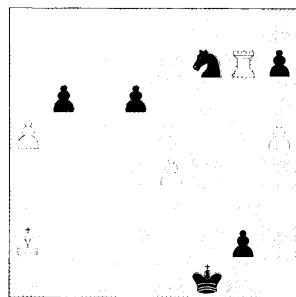

3) remise

1. Txe5 Tf6+ (1...f1d 2. Tg8+ Kf7 3. Tf8+ Kxf8 4. Txf5+ Dxf5 pat) 2. Kh7 Tf7+ 3. Kh8 Tf4 4. Tg4! Tf3 (4...f1d 5. Txf4+ Dxf4 6. Tf5+ Dxf5 pat) 5. Tg3 f1d 6. Txf3+ Dxf3 7. Tf5+ Dxf5 pat. Het Cook-pat.

4) J. Hoch

3e prijs *Olympisch toernooi* 1976

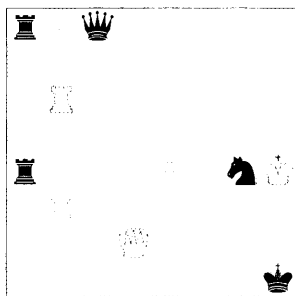

4) zwart aan zet; remise

1...Pg5!! 2.Txg5 bxa5 3.e5!
dxe5 4.Tf5+ Kg1! 5.Txe5 h6!!
6.Ka3!! Kf2 7.Tf5+ Ke2 8.Te5+
Kd2 9.Td5+ Kc2 10.Tc5+ Kb1
11.Td5 g1D 12.Td1+ Dxd1 pat.
Het Cook-pat, maar dan 90 gra-
den gedraaid!

5) H. Aloni J. Hoch

5e bijzondere
vermelding Roycroft
JT 1978

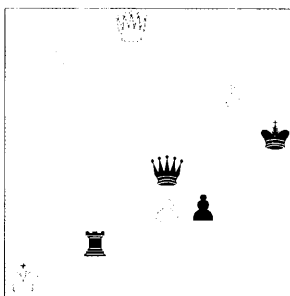

3) zwart aan zet, remise

1...Dh8+ 2.Th6! Dxb6+ 3.Kg3
Dh3+! 4.Kxh3 Pf2+! 5.Dxf2
Th8+ 6.Dh4!! Txh4+ 7.Kg3
Tg4+ 8.Kxg4 Txe4+ 9.Kg3 Te1
10.Kf2 met de Saavedra-aanval
op de zwarte toren, ook nu weer
een kwartslag gedraaid.

6) N. Kralin

1/2e prijs match
'Gorodov-Gerojev'
1985

6) remise

1.Pf4+ Kg4 2.Dg8+ Kh4
3.Dh8+ Kg3 4.Dh3+ Kf2
5.Dh4+ Kf1 6.Dh1+ Kf2 7.Ph3+
Ke2 8.Dxf3+! Dxf3! 9.Pg1+
Kd1! 10.Pxf3 Tc5! 11.Pd4!
Tc4! 12.b8T! een b-lijn Saave-
dra (zie "Saavedra VII"), echter
ook nu weer zonder dubbelaan-
val (toren/mat).

Kubbel's rochade

door Harold van der Heijden

Ik had de vorige *EBUR* nog niet bij de drukker liggen, of ik vond zeer interessante aanvullende informatie.

Om een totaal andere reden 'bladerde' ik door *Chess* 1936 heen, waar Harold Lommer de eindspelrubriek voor zijn rekening nam. In het nummer van 14 juli 1936 vinden we onder nummer 27 de originele studie van Kubbel, nu al onder de naam Sehwers (waarschijnlijk dus overgenomen van Dedre). Hieruit kunnen we concluderen dat Lommer's fout in 1234 (uit 1938) al eerder werd gemaakt, en dus geen zetfout of zoiets is.

De studie-rubriek van Lommer was gekoppeld aan een oploswedstrijd, en op 14 september werd de oplossing gegeven. Daarop kwam blijkbaar reactie, want in een 'Answers to Correspondents' in het nummer van 14 november 1936 staat in minuscule letter gedrukt:

'T. Simmonds: Re. No.27. Castling is not permissible in Endings unless this is definitely stated.'

Kortom:

1) zeker al in 1936 publiceerde Lommer Kubbel's studie onder de naam Sehwers, dus **niet** naar

aanleiding van de door Fischer gevonden weerlegging.

2) zeker al in 1936 werd door ene Simmonds de rochade-weerlegging gerapporteerd en gepubliceerd door Lommer (alhoewel nogal cryptisch).

3) Lommer ging er in 1936 ten onrechte vanuit dat de rochade in eindspelstudies niet zomaar toegestaan was.

Overigens ga ik er nog steeds vanuit de beroemde weerlegging in een veel oudere bron te hebben gezien. Uw reacties blijven welkom.

Het Tractor-probleem

door Harold van der Heijden

De boze boeren laten met hun tractors op de A2 de nodige commotie ontstaan, maar dat valt in het niet bij het stof dat het beroemde tractor-probleem in ons schaakwereldje heeft doen opwaaien.

De kwestie leek begin dit jaar uitgediscussieerd in *Schaaknieuws*. Maar zojuist kreeg ik van Teun Balemans, gerespecteerd medewerker van genoemd blad en bovendien ARVES-lid, een kopietje van een artikel van Jules Welling in *Raadsheer*, het clubblad van schaakclub Eindhoven (1995/96 nr.3).

Het tractor-probleem is een combinatie van een fraaie studie en dito verhaal, lees er bijvoorbeeld *EBUR* 1993/4 (pagina 15) nog maar eens op na. Kortweg gezegd is de commotie ontstaan doordat Gijs van Breukelen beweert de componist te zijn van de studie (niet van het verhaal), en dat Jules Welling hem van plagiaat beschuldigt.

Allereerst even de nodige feitjes en onduidelijkheden op een rij.

EBUR 1993/4 (Harold v.d. Heijden en René Olthof) -Gijs van Breukelen demonstreert de studie op een ARVES-bijeenkomst (1993) en vertelt de componist te zijn, terwijl de studie nooit door hem gepubliceerd is, echter wel door hem geshouwd aan vrienden, o.m. Gerard Rol (fout HvdH/RO, bedoeld wordt Guus Rol). Harold vertelt echter ter plekke dat hij niet alleen de studie al kent, maar bovendien wist dat Gijs de componist was.

-Verhaal + studie in *De Klokketoren*, clubblad SMB Nijmegen 1979, door Albert Voragen. Gesteld wordt dat Jules Welling het verhaal vertelde dat hij in Baguio City (1978) van Tal had gehoord.

-andere bronnen: *Die Schachwoche* 1991 (door Jules Welling), *Jaque* (352) 1993, *Ocho X Ocho* (137), *EG* (102) juni 1991: oproep, *Sunday Correspondent* 1989 (kerstopgave door Jonathan Speelman), *Schaakbulletin* 148, maart 1980, waar Hans Böhm de stelling op verzoek (wie is de componist?) van een brievenschrijver opneemt in zijn Eindspelrubriek. Tim Krabbé werd ook nog door Böhm geraadpleegd, maar vond alleen wat problemen met hetzelfde thema.

De tractorverhalen zijn op details nogal wisselend ('partij Grigoriev-Güfeld, dertiger jaren', 'Oekrain-

se boer', 'Georgische boer', 'partij Tsjigorin-Tarasch, St.Petersburg 1914' etc.) maar in essentie indietiek. Ook circuleren er verschillende versies van de studie.

-Ook de 'Chessbase-verzameling' wordt genoemd (in *Ocho X Ocho*) studie-nummer 4764, dat is overigens mijn database.

-In *Schakend Nederland* 1990/3 komt de studie voor onder de naam van Gijs van Breukelen!

Schaaknieuws 1994/48 (Gijs van Breukelen)

-Heeft studie zeker 15 jaar geleden gecomponeerd. -Nooit door hemzelf gepubliceerd, door anderen 'buiten hem om'.

Schaaknieuws 1995/4 (A.Ruygrok)

-In 1976 is probleem 'op kunstzinnige manier veeuwigd door de bekende vliindertjes-schilder Hans Verhoef' en op televisie is vertoond in het programma 'Voor de vuist weg'. [HvdH: het probleem, of het schilderij?]

-Het weekblad *Panorama* heeft 'destijds' een(zelfde) diagram laten afdrucken met begeleidend commentaar van Hans Böhm.

-In latere jaren door Lex Jongmsma in *De Telegraaf* oproep voor auteur.

Schaaknieuws 1995/7 (Jules Welling)

'Boer niet uit Betuwe'. Welling beweert zeer stellig dat het tractor-probleem van Vladimir **Korolov** is. De Chileen Roberto Cifuentes Parada **belde** een dag nadat Jules Welling hem het probleem (+ verhaal natuurlijk) had laten zien, 'met de mededeling dat hij het probleem in zijn database gevonden had met als bronvermelding: Korolov 1957. [HvdH: voor zover ik weet is er maar één computerdatabase met eindspelstudies: juist! die van mij].

Schaaknieuws 1995/8 (Jules Welling)

-Komt terug op Korolov-verhaal: 'Dat moet ik corrigeren na een telefoontje van Robert Cifuentes. Hij meldde dat Korolov de auteur van een andere probleem was, dat ik hem tijdens het laatste Hoogovenstoernooi had laten zien.'

-Welling geeft vervolgens ook nog dat andere probleem 'staat bekend onder de naam "Women's

Emancipation". Dat blijkt een studie van inderdaad Vladimir Korolkov en Leopold Mitrofanov uit... 1957. Overigens is Mitrofanov's eigen stijl zeer uitdrukkelijk herkenbaar. Het genoemd motto bij de studie is mij onbekend, en lijkt me wat merkwaardig bij een studie met record aantal dameoffers...
 -'Met dit fraais hoop ik het misverstand uit de wereld geholpen te hebben'.

Schaaknieuws 1995:8 (Harold van der Heijden)
 -I p.v. Korolov wordt Korolkov bedoeld.
 -Niet onder die naam bekend (ook niet in Korolkov's *Izbrani Etjudi* uit 1958)
 -Wel gepubliceerd door van Breukelen; *SN* 1990/3.

Schaaknieuws 1995:9 (Gijs van Breukelen)
 -Studie zou qua stijl van Korolkov kunnen zijn.
 -Waarom zou hij, als vooraanstaand nederlands componist, plagiaat plegen?
 -Voor het eerst liet hij de studie op een clubavond van Paul Keres zien, 'ik denk in 1975', ondermeer aan Gius Rol en Kees Vreeken. Laatstgenoemde nam de stelling op als bijlage bij een scriptie [HvdH: wanneer?], en vroeg bovendien of hij de studie aan anderen mocht laten zien.

-In 1993 zag hij het verhaal (voor het eerst?) in het clubblad van SV Geldermalsen, overgenomen uit het *Vehms Dagblad*. De oorspronkelijke bron was het artikel van Jules Welling uit *Die Schachwoche*.
 -Bedenker verhaal is volgens Geurt Gijssen (gelezen tijdens NK in Dieren jaren '70). Jules Welling.

Schaaknieuws 1995:11 (Jules Welling)
 -De exacte datum waarop ik het Tractor-probleem onder ogen kreeg, kan ik me niet meer herinneren, maar mijn toch niet slechte geheugen zegt me dat het aan het eind van de jaren **tachtig** geweest moet zijn. Wel andere versie
 -Roept Geurt Gijssen op tot aanvulling

Schaaknieuws 1995:11 (Geurt Gijssen)
 -bewering Gijs van Breukelen niet (helemaal) juist.
 -Op 2-12-1978 bezocht Geurt, samen met Joost Marcussen en Albert Vorager (redacteur *Klokketoren*) het Henspapier-toernooi in Eerbeek. Ook Jules Welling was daar aanwezig die zojuist was teruggekeerd uit Baguio city (match Karpov-Kortchnoi), en daarna de olympiade in Buenos Aires. Daar (Buenos Aires) had, zoals Jules vertelde, Tal alle aanwezigen [HvdH: namen?] twee problemen laten zien, een daarvan het tractor-verhaal.

-verwijst naar *Klokketoren*, clubblad SMB, no.20 (januari 1979), 21 (maart 1979) en 22 (mei 1979).

De Raadsheer 1995/96 nr 3 (Jules Welling)
 -'Mij kwam de opgave voor het eerst onder ogen tijdens' Karpov-Kortchnoi in Baguio city 1978.

-Misha Tal vertelde verhaal + studie (St.Petersburg 1914-versie, georgische boer).

-Tijdens olympiade in Buenos Aires vertelde Welling voor het eerst zelf het verhaal. Eerste toernooi in Nederland. Eerbeek.

-In de eerste plaats claimde **ene** Gijs van Breukelen uit Deil het auteurschap van het probleem, waarbij hij verwees naar een publicatie in *Schakend Nederland* [HvdH: dit laatste is zeker onjuist].

-'Bovendien werd ik ervan beschuldigd het hele verhaal over de Georgische boer uit mijn duim gezogen te hebben. Ik was des duivels, want hij raakte twee zeer gevoelige punten: in de eerste plaats trok hij mijn integriteit als verslaggever in twijfel en daarnaast maakte hij zich naar mijn stellige overtuiging schuldig aan een wel zeer schrijnend geval van plagiaat...'

-'Internationaal arbiter Geurt Gijssen kwam mij te hulp door de feiten van het Henspapier toernooi te bevestigen, en daarmee indirect het feit fat het probleem al in 1978 bekend was'.

-'Bleef de vraag wie dit schoons gecomponeerd heeft? In januari van dit jaar kreeg ik daar eindelijk antwoord op, toen ik het probleem voorlegde aan Roberto Cifuentes Parada.... een paar dagen... belde hij me op om te zeggen dat het een werkstuk van de Rus **Koroljkov** was, **ongedateerd**, maar waarschijnlijk uit het **begin** van de jaren vijftig.

-In een boek van Arnold Denker en Larry Parr, *The Bobby Fischer I knew and Other Stories* uit 1995 (!) schrijft Denker dat het probleem voor het eerst gezien had tijdens een bezoek aan dr. Ossip Bernstein in Parijs in 1953! 'Het klamme zweet brak mij uit toen ik dit las. Dit was precies wat ik zocht: het **bewijs** dat de heer Van Breukelen iets claimde, waarop hij geen recht had.'

-Denker: iemand uit Spanje had enkele jaren daarvoor (1953) gevraagd of de stelling uit de partij Bernstein - Capablanca, Moskou 1914 kwam, maar Bernstein ontkende dat

De objectieve buitenstaander, een kwalificatie die ik voor het gemak ook maar even op mij zelf van toepassing laat zijn, frons zijn wenkbrauwen bij het lezen van zoveel tumult.

Allereerst vallen mij een paar vreemde dingen in het verhaal van Van Breukelen op: ten eerste is de studie **wel** onder **zijn** naam in *Schakend Nederland* gepubliceerd (1990/3). Het lijkt mij sterk dat een eindspeldirecteur daar uit zichzelf op komt om dat te doen. Ook is het niet waarschijnlijk dat iemand anders die studie instuurde (zoals Gijs indirect als verklaring aanvoert) o.v.v. de naam Van Breukelen en dat die dan nog wordt gepubliceerd ook. Ook zou je denken dat het Van Breukelen toch zelf opgevalen moet zijn, dat die studie in *Schakend Nederland* stond. Elke nederlandse eindspelcomponist neemt natuurlijk iedere maand die rubriek door.

Dan: waarom weet hij niet meer precies wanneer hij die studie componeerde? Het dateren van losse aantekeningen is bepaald niet ongebruikelijk...

Tenslotte was ik zeer verbaasd geen enkele reactie van Gijs van Breukelen te krijgen op het artikel in *EBUR* (hij is ARVES-lid), met daarin toch een duidelijke oproep.

Al deze bedenkingen voor Van Breukelen's verhaal vallen echter in het niet bij allerlei tegenstrijdige beweringen van Jules Welling. Aan de goede bedoelingen van Welling om een prachtig verhaal (van wie dan ook) rond te vertellen twijfel ik geen moment. Zelfs denk ik dat hij oprecht meent dat hij gelijk heeft met zijn beschuldiging aan het adres van Van Breukelen. Maar in zijn betogen spreken allerlei feiten en feitjes elkaar tegen. Het meest gênant is natuurlijk het verhaal rondom Korolov/Koroljkov. Samengevat: Cifuentes herkent 'het' probleem als van Koroljkov en uit 1957. Welling roept: 'zie je wel'. Maar dat blijkt later een misverstand. Cifuentes bedoelde een andere, Dolle Mina-studie, die Welling hem ook had laten zien, en die hij ook nog (met excuses) toont in *Schaaknieuws*. Maar tot mijn stomme verbazing is vele maanden later in *De Raadsheer* volgens Welling opnieuw Koroljkov de componist. Nu dateert het probleem opeens uit begin van de jaren vijftig! 'Dat klopt dan meteen aardig met het Bernstein-verhaal', denkt de niets-vermoedende lezer. Anders zou ook Koroljkov plagiaat moeten hebben gepleegd.

Welling baseert zijn **bewijs** dat er plagiaat is gepleegd door Van Breukelen uitdrukkelijk op het feit dat de studie onder de naam van Van Breukelen in *SN* 1990 werd gepubliceerd, terwijl er (echt) bewijs

is dat de studie al veel eerder bekend was. Van Breukelen zegt echter dat hij de studie in de jaren '70 componeerde, en (waarschijnlijk) in 1975 aan bekenden liet zien. Als bewijs voor plagiaat neemt de objectieve buitenstaander natuurlijk alleen een document waarin de stelling staat, gedateerd voor 1975! Conclusies over alle publicaties tussen 1975 en 1990 (zelfs als die met de naam van een andere componist gepaard gaat) kunnen pas worden getrokken als anderen (Rol, Vreeken) al dan niet het verhaal van Van Breukelen bevestigen. De oudste bron schijnt uit 1976 te dateren, maar Ruygrok's verhaal ontbeert enige belangrijke details.

Dat Denker in een boek van 1995 schrijft dat Bernstein *denkt* dat hij de stelling in 1953 zag, is op zijn hoogst een (sterke) aanwijzing, geen bewijs.

Het is mijns inziens hoogst onwaarschijnlijk dat een dergelijke stelling al in de jaren vijftig bekend was, maar nooit is gepubliceerd. Ik heb vele honderden tijdschriften in die periode (ook bijv. russische) nauwlettend nagekeken op dit soort opgaves (i.v.m. mijn database) en ben nooit deze stelling tegengekomen.

Tot het tegendeel wordt bewezen ga ik uit van het volgende scenario: Gijs van Breukelen componeerde de studie rond 1975, en liet 'm zien aan Rol/Van Vreeken. Laatsgenoemde toonde de stelling aan anderen, en had daarmee blijkbaar enig succes. Tussen 1976 en 1978 verzon iemand het verhaal van de boer. In 1978 hoorde Jules Welling dat verhaal in Baguio city van Tal, en populariseerde het in de Nederlandse en internationale schaak-'scene'. In 1990 publiceerde Van Breukelen de stelling in *Schakend Nederland*, nadat hij zijn ongepubliceerde studie opeens in andere bronnen zag verschijnen. In 1994 schreef Jules Welling een boek, waarvoor wat propaganda werd gemaakt in *Schaaknieuws*, d.m.v. publicatie van nou juist dat tractor-probleem. Toen de boer plotseling zijn wortels bleek te hebben in de vette klei van de Betuwe, weigerde Welling dat te geloven. 'Zijn' prachtige, warmbloedige, romantische verhaal van de kouwe grond....

Alle genoemde heren, met name die nog informatie zouden kunnen geven (bijv. Jongsma, Rol, Vreeken), roep ik hierbij om te reageren. Misschien komt deze onverkwikkelijke kwestie toch nog tot een goed einde.

Inhoudsopgave 7e jaargang nummer 4

		pag
Redactioneel	Harold van der Heijden	1
Verslag ARVES-bijeenkomst	Harm Benak	2
Some remarks about <i>FIDE Album</i> '86-'88	Alain Pallier	4
Stap voor Stap	Hans Buijs & Rolf Hendriks	7
Classic Cooking	Jürgen Fleck	10
Ponziani-200 MT (5)	-	13
Stripverhaal	Wouter Mees	14
Niet Correct en toch correct?	Ignace Vandecasteele	16
Saavedra VIII	Harold van der Heijden	17
Kubbel's Rochade	Harold van der Heijden	18
Het Traktor-probleem	Harold van der Heijden	19